

KIGO- Deelproject Ondernemend in de Groen Blauwe Oase

1. Inleiding

Het project heeft plaatsgevonden op het eiland Schouwen - Duiveland rondom het gebied Ellemeet en Brouwersdam - Zuid.

Ondernemend in de Blauw Groene Oase is een project wat binnen het grote project 'de Balans' is uitgevoerd.

Ambitie/Missie 'de Balans'

'De Balans' is een nieuw type plattelandsonderneming rondom Ellemeet en Brouwersdam - Zuid waarbinnen sprake is van nieuwe functiecombinaties. De activiteiten hebben betrekking op landbouw, educatie, cultuur, toerisme, zorg en wonen. De uitdaging binnen 'de Balans' is om deze activiteiten op een vernieuwende wijze uit te werken en met elkaar te verbinden waardoor er sprake is van nieuwe organisatievormen maar ook van nieuwe vormen van financiering. Juist vanwege het vernieuwende karakter wordt 'de Balans' uitgewerkt als een lerende organisatie.

'de Balans' is gegrondvest op de volgende waarden:

- **Duurzaamheid**

Sociaal, culturele en ecologische waarden vormen geen kwetsbare restpost maar staan centraal. Tegelijkertijd houdt duurzaamheid ook in dat de continuïteit is gewaarborgd door een stevige economische basis, zowel met betrekking tot de financiering als met betrekking tot de exploitatie.

- **Menselijke maat**

Binnen 'de Balans' zijn mensen met elkaar betrokken. Er is sprake van transparante relaties met ruimte voor initiatief en verantwoordelijkheid. Aandacht voor de mens in het algemeen houdt ook in aandacht voor bewustwording en (persoonlijke) ontwikkeling.

- **Regionale verankering**

'De Balans' is stevig verankerd in de regio. Ze fungeert als uitdrukking en drager van een regionale identiteit en wil vanuit die positie communiceren met anderen.

Met ambitie werken aan een visie

Dit ambitie-statement dient als handleiding c.q. richtsnoer voor de kernactiviteiten van de organisatie, die als naam 'de Balans' draagt.

de 'Balans' staat voor het spanningsveld, een evenwicht zoeken tussen de rationele en irrationele menselijke behoeften van mensen, de spanning tussen denken, voelen, het concrete en het abstracte. De kernactiviteiten van de organisatie zijn in te delen in vier onderdelen, te weten:

- (zorg)wonen
- werken
- recreëren
- leren

Van elk onderdeel wordt in dit ambitie-statement een beeld geschetst. Deze schets kan dan als handleiding dienen om gezamenlijk vorm te geven aan die zoektocht naar een evenwicht tussen deze rationele en irrationele behoeften van mensen betreffende elk onderdeel van 'de Balans'. Hiervoor is de 'dialoog' een belangrijk instrument zowel op micro- meso- alsook op macro- schaalniveau. 'Woorden wekken, voorbeelden trekken'.

(Zorg)Wonen

De woningen dienen duurzaam in de breedste zin van het woord te worden gebouwd en onderhouden (vorm, materiaalgebruik, posities elementen ten opzichte van de omgeving e.d.). Ook na realisatie blijft de aandacht gericht op duurzaamheid. Er wordt bewust omgegaan met o.a. energie, afval, onderhoud, groenvoorziening, landschapsbeheer, waterhuishouding, e.d. (zon, wind, regenopvang e.d.).

Er wordt (steeds) gezocht naar een passende verhouding tussen de verschillende mogelijkheden van het wonen en zorg bieden. Een ambitie met betrekking tot het wonen is ook “kennis delen”.

Werken

Het werk wat er in 'de Balans' gebeurd heeft een sociaal vertrekpunt als basis. Dit houdt o.a. in dat de mens als het meest belangrijke onderdeel van het bedrijf gezien wordt. Daarnaast moet er het besef zijn dat er een positief financieel rendement behaald dient te worden. We zouden deze gegevens kunnen omschrijven als: “werken met hoofd en hart”. Een ambitie hierbij is om de mensen van het bedrijf, haar bezoekers en anderen die op de een of andere manier betrokken zijn bij het bedrijf, voortdurend proberen te stimuleren in hun eigen bewustwordingsproces.

Recreëren

Het recreëren heeft verschillende vormen binnen 'de Balans'. Alle vormen hebben als uitgangspunt dat ze enerzijds de behoefte van de klant invullen en dat we anderzijds onze visie overdragen. Een ambitie hierbij is om een situatie te creëren zodanig om mensen, zowel de bezoekers als de bewoners in staat te stellen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen om ze daarna zo goed mogelijk te kunnen (gaan) gebruiken. Dit houdt o.a. in dat mensen onderling of bedrijven niet als concurrent met elkaar om gaan maar co-creatief.

Leren

Het leren is de basis van 'de Balans'. Met leren bedoelen wij dat we als mens zowel individueel als collectief gedurende ons leven op verschillende manieren kennis en ervaring kunnen opdoen. Met deze kennis en ervaring kunnen we wijsheid ontwikkelen. Daarnaast wordt er gezocht naar mogelijkheden van innovatieve ontwikkelingen betreffende de financiële kosten/baten-verhoudingen bij het ontwikkelen en instandhouden van 'de Balans' als geheel. Per kernactiviteit is er een plan van aanpak, hierin worden doelen voor de korte en lange termijn beschreven, regelmatig getoetst en gezocht naar gezamenlijke verbeterpunten.

Locatie de Balans

Informatie Workshop bijeenkomsten `de Balans` juni 2008

Thema: Theater / kunst- en cultuurcentrum 'de Balans'

Programmatisch:

- vergelijkbaar met Buitenkunst in Drente en met Toneel op de Deel in Limburg
- de verbeelding geprikkeld
- wel kunst, geen plat vermaak
- kunst en cultuur zijn een middel, geen doel

Fysiek:

- een binnen- en buitenpodium
- beeldentuin, overgaand in een park
- ateliers
- verbinding met de andere thema's:
- verblijfsaccommodatie
- restaurant

Thema: Wellness 'de Balans'

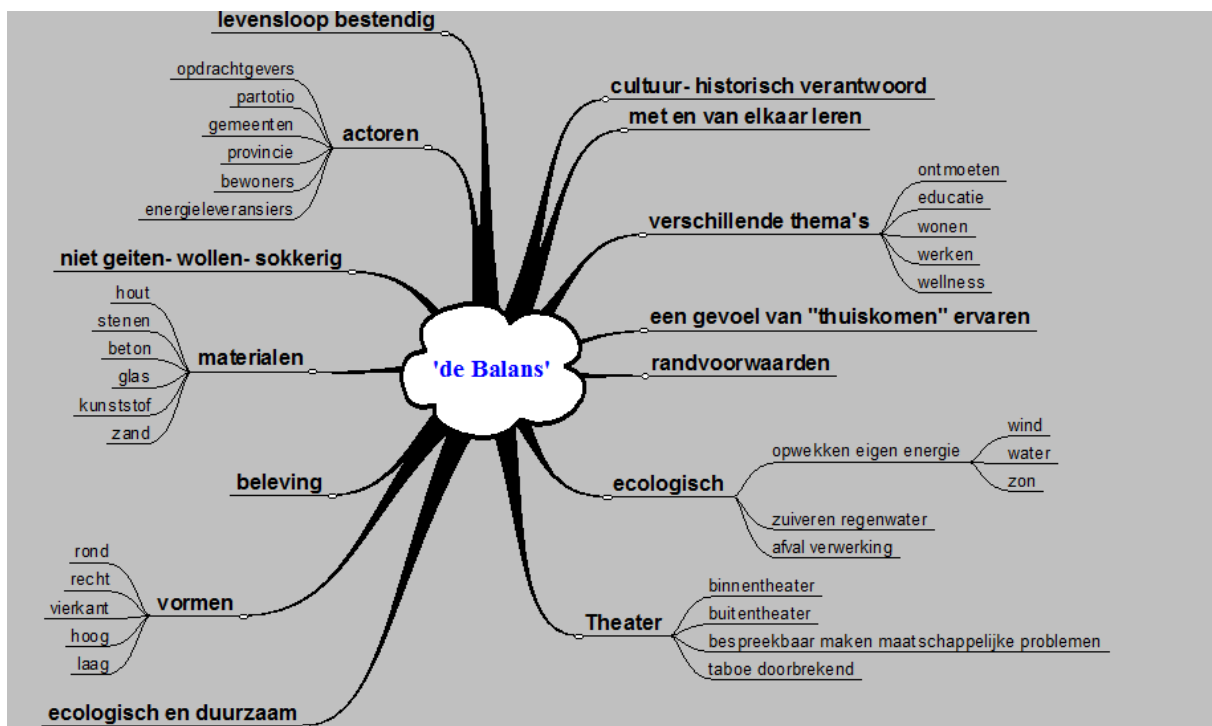
- Uitgangspunt is een kankertraumacentrum als vorm van integratie van zorg in de plannen van 'de Balans'.
- In de eerste ronde, met de vraag Waar gaat het over?, maken we een mindmap. Centrale woorden daarin zijn herstel, bezinning, lichamelijke en geestelijke balans (her)vinden, maar ook reïntegratie/participatie en contact met lotgenoten. We stellen ons daarbij voor dat een helende omgeving geschapen moet worden. Dat kan door gebruik te maken van een aantal kwaliteiten van het gebied zoals: rust, schone lucht, een groene omgeving, het strand, etc.
- Het zou een unieke plek moeten worden met een bijzonder gebouw dat geheel duurzaam is. We leggen de ambitie hoog met een EPC (Energie Prestatie Coefficient) van 0 en bouwen volgens de principes Cradle-to-cradle. We denken aan een soort kuuroord dat ook door zijn architectuur bijzonder uniek is en daarmee een uitstraling tot over de landgrenzen heeft. Uiteraard worden er alleen heerlijke en gezonde maaltijden geserveerd. Ook de combinaties met de andere functies op de Balans maken dit oord uniek; mensen kunnen studeren en trainingen volgen op de campus en laten zich entertainen of entertainen in het theater. Studenten van de campus helpen een paar uur per week in de zorgtaken. Aanvankelijk denken we voornamelijk aan doelgroepen zoals (ex-)patiënten die revalideren en weer op kracht komen of mantelzorgers die er even tussenuit moeten.

Thema: Dagattractie / slechtweervervoorziening 'de Balans'

- Kijken waar je aanvullend kunt zijn aan wat er al is; waar is vraag naar en weinig aanbod (dat is o.a. slechtweervervoorziening)
- Niet alles zelf willen doen, werk samen met bestaande ondernemers; wees aanvullend, ontwikkel gezamenlijk arrangementen; Schouwen - Duiveland kan wellicht een middel zijn om arrangementen te organiseren
- Sluit aan bij de kern van 'de Balans', toerisme is niet de kern, maar additionele activiteit; toerisme zorgt niet voor het onderscheidend vermogen, dat zit in filosofie van permanent leren, in koppeling van de verschillende activiteiten, in theater als werkvorm
- Kijk verder dan Schouwen - Duiveland alleen, betrek ook ondernemers van buiten
- Sluit aan bij de ontwikkelingen rond de Brouwersdam - Zuid en maak duidelijk op welke doelgroepen je gaat richten (is randvoorwaarde voor gemeente)
- Zorg dat je de sfeer van 'de Balans' bewaakt!
- Door onderlinge relaties met andere sectoren / activiteiten uit te werken kan het concept spannender worden

Thema: Leefschool / leeromgeving 'de Balans'

- Momenteel ijlt het onderwijs na op de werkelijkheid. Dit betekent dat studenten niet meteen bij kunnen dragen aan wat de arbeidsmarkt en actualiteit op dat moment van hen vraagt. Die werkelijkheid wordt omgekeerd dus ook onvoldoende gevoed met nieuwe kennis, en haalt daardoor niet de prestaties die mogelijk zijn. Een upgrade van het onderwijs is nodig, zodat de werkelijkheid ook betere professionals, ondernemers en burgers aangeleverd krijgt. Een betere match, meer win-win situaties zijn mogelijk.
 - Wim van der Zwan (Edudelta College) benoemt dit als de kloof tussen de vraag uit de praktijk en het aanbod van onderwijs en onderzoek. Doel is om die kloof te dichten, en verbeterde verbindingen te creëren tussen onderwijs / onderzoek aan de ene kant (aanbod), en overheden / ondernemers / burgers aan de andere kant (vraag). Overigens kunnen vragende partijen uit de praktijk ook ouders, kinderen of wat dan ook zijn.
 - Voorwaarde om de verbinding tussen praktijk en onderwijs/onderzoek productief te maken is dat de vraag uit de praktijk messcherp is. Hij moet urgent zijn, een duidelijke opdrachtgever is nodig. Die vraag moet dus onderzocht worden. Kenmerken van die nieuwe verbinding zijn ondermeer dat flexibel kan worden ingespeeld op de vragen, dat partijen makkelijk in elkaars rollen mee kunnen denken (rolwisselingen), en dat een maximale variatie in de benadering van de vraag mogelijk is.
 - De verbeterde verbinding tussen praktijk en onderwijs / onderzoek is niet aan een locatie of gebied gekoppeld. Dat is logisch, want de werkelijkheid laat zich niet sturen. De koppeling met 'de Balans' wordt interessant als 'de Balans' zich kan ontplooiën en manifesteren als een 'centre of excellence', een leeromgeving van hoogwaardige kwaliteit. Daarmee wordt bedoeld zowel de fysieke omgeving – inspirerend, authetiek – als de sociaal-culturele context – geheel gericht op leren. Met dat laatste wordt bedoeld dat de mensen verbonden aan 'de Balans' het leren in hun vezels in zich dragen, en als coach beschikbaar zijn voor studenten. Met de fysieke omgeving wordt onder meer bedoeld dat de architectuur van de gebouwen en het landschap uitnodigend zijn voor leren, dat de activiteiten in het teken staan van leren (ook een buitenschoolse opvang past daar bij).
- _ Schouwen-Duiveland is extra interessant voor onderwijsinstellingen, omdat leerlingen afkomstig van het eiland momenteel er maar moeizaam aan stageplaatsen komen, terwijl dat wel gewenst is.

Ontwerpidee de Balans

Taakverdeling HBO en MBO studenten in deelproject Ondernemen in de Groen blauwe oase:

Hoge Agrarische School Dronten-Stoas

- *Ontwerpprobleem - de Campus*
- *Coachen MBO niveau 3 en 4 studenten van de opleiding Natuur en Leefomgeving - Minicamping*

Ontwerpprobleem – de Campus

Opdrachtgevers:

Binnen dit project heeft men te maken met drie opdrachtgevers, te weten J.Elenbaas, H.Lemkes en J.Gaanderse. Twee van de opdrachtgevers treden op de voorgrond en streven een gezamenlijk doel na. De derde opdrachtgever houdt zich wat afzijdig van de ontwikkelingen maar ziet straks voor zijn bedrijf een kans op het gebied van ecologie en educatie binnen het project `de Balans`. J.Elenbaas treed binnen de lopende projecten rondom `de Balans` op als schakel tussen ideeën en de Balans en houdt hij zicht op de randvoorwaarden en nieuwe ontwikkelingen.

Ontwerpprobleem:

De Stoas studenten zullen binnen de kaders van het reguleren zorg dragen voor de ontwikkeling van de door de BS 19 geldende competenties. Als kloppend hart en ecologisch startpunt van `de Balans` zal op een deel van deze grond het gebouw van de campus verreizen. Dit project moet ruimte bieden aan zo veel mogelijk verschillende sectoren, ook wel thema's genoemd en moet voor jong en oud een meerwaarde zijn. Het ontwerpprobleem is:

Ontwerp een hoofdgebouw van de `Campus` dat ecologische en duurzaam verantwoord is. Zorg hierbij dat het platteland c.q. de openpolder vanuit dit gebouw beleefd kan worden.

De volledige verslaglegging van het ontwerpprobleem en het ontstaan van het ontwerp van de Campus staat vermeld in de bijlage: ***`Eco Balans De Groene Poort van Zeeland`***

Coachen MBO niveau 3 en 4 studenten van de opleiding Natuur en Leefomgeving

Het coachen van de MBO studenten bij het ontwerpen, uitvoeren van het plan en de examinering door afname van de Proeve van Bekwaamheid in een authentieke situatie is in overleg gegaan met de MBO docenten van het Edudelta College.

Het Edudelta College Barendrecht, Goes en Middelharnis

- *Uitbreiding en uitvoering van de bestaande minicamping op de `Balans` door de MBO studenten*

In het kader van hun opleiding hebben de studenten van niveau 3 en 4 van de opleiding Natuur en leefomgeving in een authentieke situatie hun Proeve van Bekwaamheid kunnen afleggen.

De huidige schoolsituatie op het Edudelta College Barendrecht en Middelharnis is, dat er gekozen is voor enerzijds traditioneel onderwijs met klassikaal/frontaal lesgeven waarbij de overdracht van kennis centraal staat. Edudelta College Goes werkt al langer met projectonderwijs

Anderzijds de introductie van projecten als middel om het onderwijs beter te laten aansluiten bij de beleving van de student. De hoeveelheid theorie neemt toe naarmate de student op een hoger niveau komt. Een niveau 2 student wordt geconfronteerd met de theoretische basisbeginselen van het vak en komt daarbij in aanraking met praktijklessen waarbij de student aan de slag gaat met afgepaste opdrachten.

Bij niveau 3 ligt het accent op de verdieping van het vak en leert de student op het niveau van het bedrijf te denken en te handelen. Niveau 3 studenten komen in aanraking met de voorbereiding, uitwerking en uitvoering van groenprojecten. Niveau 4 studenten tenslotte krijgen naast vaktheorie te maken met management taken. Maatschappelijk verantwoordelijk handelen vormt het kader waarbinnen de niveau 4 student zijn professionele houding ontwikkelt en het vak ook op hogere schaalniveaus dan het aanleggen en onderhoud van groen leert uit te oefenen.

In het algemeen geldt voor de meeste studenten dat de spanningsboog niet groot is, variatie in lessen en thematiek is hard nodig om voortijdig afhaken te voorkomen. Daarnaast is de behoefte aan duidelijkheid - wanneer welk (les)onderdeel behandeld wordt – begrijpelijkerwijze heel groot. De waarde van het projectonderwijs heeft zich op wat kleinere schaal binnen de vakgroep groen al eerder bewezen. Projecten zijn voor de praktisch ingestelde student de herkenbare wereld waar een taal wordt gesproken die ze over het algemeen goed verstaan.

Omgeving minicamping

Het Kigo project `de Balans` in Ellemeet dat een sociaal maatschappelijk en ecologisch verantwoord karakter draagt werd in het begin gepresenteerd als een 'open' project waar ruimte was voor nieuwe en innovatieve ideeën. De huidige activiteiten zoals een kleinschalige camping en een wormenkwekerij dienden als inspiratiebron voor de deelnemende studenten. Het lanceren van nieuwe ideeën bleek echter voor de studenten een halte te ver zodat uiteindelijk aangehaakt werd bij een concrete activiteit, namelijk: de uitbreiding van de minicamping. De eerste drie, vier bijeenkomsten stonden vooral in het teken van oriëntatie; het feitelijk inkaderen van de opdracht. Dat is een periode geweest die de deelnemende studenten als vaag ervaren hebben. Toen eenmaal ingezet kon worden op de planvorming van de minicamping ging het leer- en productieproces snel.

Samenvattend kan gesteld worden dat het voor de student:

- een uitdaging is om met een project aan de slag te gaan;
- belangrijk is om vanuit het onderwijs duidelijkheid te creëren; wat is het, wat is de vraag enz.;
- een stimulans is om na te denken over de (leer)vraag, de opdracht;
- belangrijk is na te denken over zijn of haar rol in het geheel, de verantwoording en de wijze waarop er samengewerkt moet worden;

2. Voortgang

Het Kigo project `de Balans` in Ellemeet heeft diverse producten opgeleverd:

- Ontwerptekeningen en beplantingsvoorstellen.
- Begrotingen en calculaties.
- Presentaties van de plannen en alternatieven.
- Agenda's, notulen en (reflectie) verslagen.

- En niet te vergeten de concrete uitbreiding van de minicamping zelf met circa tien standplaatsen, waarbij de studenten zich hebben moeten verdiepen in de wensen van de opdrachtgever en de bezoeker van de camping.
- Het geven van adviezen omtrent drainage en het doen van voorstellen voor sanitair.
- Een onderhouden groenstrook en adviezen die daaromtrent zijn gedaan.

Minder tastbare, maar daardoor niet minder belangrijke producten zijn: de onderlinge overleggen die gevoerd zijn om onder andere de overdracht van manager-niveau 4 naar foreman-niveau 3 studenten te doen plaatsvinden. Het ontwikkelen van eigen verantwoordelijkheden en het bewust worden van die verantwoordelijkheden zijn belangrijke aspecten. Bovendien zijn de Proeve van Bekwaamheid van de acht studenten van het MBO in de authentieke situatie in het project met succes afgenomen.

In de authentieke situatie afgenomen PVB's

Proeve van Bekwaamheid niveau 3

Outdoor specialist
Outdoor foreman

Proeve van Bekwaamheid niveau 4

Outdoor manager 1
Outdoor manager 2

Aanleg minicamping

3. Vernieuwing

De vernieuwing van dit soort projectonderwijs heeft vooral betrekking op de wijze waarop MBO, HBO studenten, docenten en coaches met elkaar omgaan. Als je er in slaagt als coach de student te verbinden met de opdracht dan is er een grote hobbel genomen. De student zal dan immers zelf initiatief nemen en in het leerproces terecht komen.

4. Wijziging van het uitvoeringsplan en positie van de organisatie

De onderlinge samenwerking van de MBO studenten maar ook de samenwerking met andere betrokkenen, zoals het bedrijfsleven, studenten van het HBO, doet een groot beroep op de sociale vaardigheden van de MBO studenten. In het bijzonder het leren luisteren, samenvatten en het nuanceren van meningen.

Het project `de Balans` in Ellemeet is zowel voor wat betreft de grootte als de complexiteit zo ingewikkeld dat het voor de MBO studenten nodig is de opdracht te delen. Als het gaat over de vraag welke rol het bedrijfsleven, onderwijs en locatie daarin kunnen spelen dan is het belangrijk om vanaf het eerste begin helder te hebben welke soort studenten ingezet kunnen worden op welk niveau en voor welk bepaald type opdracht.

In het geval van `de Balans` in Ellemeet betekent dat:

- Universiteit voor onderzoek en toetsing/kennis, toetsing masterplan (voor zover van toepassing).
- H.B.O. ontwikkelen masterplan waarin de (bedrijfs) onderdelen een plek hebben – wellicht input vanuit andere HBO instellingen (Stoas/ecologie).
- MBO uitwerking op onderdelen/deelontwerpen/technische uitwerking/oplossingen.

Er had bijvoorbeeld door HBO. bedrijfskunde studenten bijvoorbeeld een businessplan ontwikkelt kunnen worden. Studenten van Larenstein hadden zich bezig kunnen houden met het ontwerpen of verder uitwerken van een masterplan op basis van een door een architectenbureau ontwikkelde visie/structuurplan. Tenslotte kunnen de MBO studenten een keuze maken voor de uitwerking en uitvoering van specifieke onderdelen. De kwaliteit van deze getrapte afstemming is een belangrijke succesfactor. Het meetbaar maken van wat opgeleverd moet worden tegen welke kwaliteit gaat dan ook tot de mogelijkheden behoren.

De duurzaamheid van een dergelijk project kan dan ook beter worden gefundeerd omdat onderzoek, en het koppelen aan meerdere disciplines zorgt voor een betere samenhang en (landschappelijke/ecologische/milieutechnische) afstemming. Tenslotte zal zich bij deze werkwijze in een vroeg stadium al, de vraag opborrelen hoe er omgegaan kan worden met nazorg, continuïteit, beheer en onderhoud van de (deel)projecten. Wat dit betreft ligt er bij `de Balans` in Ellemeet (zeer waarschijnlijk) nog het een en ander te doen.

Praktisch punt daarbij is dat een dergelijke aanpak veel voorbereidingstijd vraagt met als gevolg dat MBO studenten later in het traject in beeld komen.

5. Positie van de organisatie

Er is door het Edudelta College met de partners en overige betrokkenen een duurzame samenwerking opgezet. De verschillende doelgroepen, projectmedewerkers en het bestuur van de Edudelta Onderwijsgroep geven aan positief te zijn over de behaalde resultaten en willen graag het project een vervolg geven. In het kader van dit project is er buiten de formele correspondentie, geen contact geweest met Dienst Regelingen.

6. Financiën

Het totale overzicht van de financiën is in de bijlage vermeld.

**Bijdrage van dit project aan de doelstellingen van Innovatiebox.
Fesmiddelen en Stagebox**

Doelstelling	Motivering
2.1 Het bevorderen van CKS onderwijs met als subthema's 1. Beroepspraktijkvorming 2. Schoolorganisatie 3. Begeleiden deelnemers	- Beroepspraktijk in de authentieke situatie uitvoeren - Studenten anders leren denken - Coaches sturen studenten in de CKS naar ondernemerschap
2.2 Doorlopende leerlijnen doorstromen van leerlingen in de beroepskolom	- MBO en HBO studenten werken samen aan dit project HBO stuurt MBO aan
2.3 Vernieuwing in beroepsonderwijs Met behulp van bedrijfsleven / Vernieuwingen bedrijfsleven met behulp van het onderwijs	- Bedrijfsleven leert school en student anders denken Onderwijs geeft mogelijkheden aan
2.4 Het bevorderen van ondernemerschap	- Samenwerking bevordert ondernemerschap

Aanleg toegangsweg minicamping

Algemene informatie

Stoas Studenten:

De Stoas studenten **Angelique Termeer en Inge Schipper** hebben van 1 september 2008 tot en met 30 juni twee dagen per week stage gelopen bij het Edudelta College. Gedurende deze periode zijn ze betrokken geweest bij het deelproject 'Ondernemend in de Groen-blauwe oase'

Onderwijsinstelling Edudelta Onderwijsgroep - Edudelta College:

P.R. Kamerling
Teamleider Edudelta College Middelharnis

D. Houtman
Docent Edudelta College Barendrecht

J. van Opstal
Docent Edudelta College Goes

K. Verhage
Docent Edudelta College Middelharnis

W.van der Zwan
Centraal Stafbureau Edudelta Onderwijsgroep

J. de Groot
Centraal Stafbureau Edudelta Onderwijsgroep

Externe Onderwijsinstelling – Stoas - Dronten:

Mevr. I. Schipper - studente

Mevr. A. Termeer- studente

Dhr. F. Bouma – coach
Dhr. K. Eeuwema – coach

Onderzoeksinstellingen:

Gemeentearchief Zierikzee
Historie van de gemeente Schouwen en Duiveland
4301 SH Zierikzee

De Kleine Aarde
Boxel

Bioware
Dhr. F. van Hetteema
8531 XE Lemmer

Ecofys
6422 RM Heerlen

Adviesbureau`s:

Projectleider De `Balans`
Architectenbureau Partitio
IR. J.H.Hamer
4301 DM Zierikzee

Economisch Impuls Zeeland
Drs. A.P. van der Maas
4330- LA Middelburg

Bedrijfsleven:

Dhr. J.Elenbaas
4223 Ellemeet

Dhr. J.Gaanderse
4322 NC Scharendijke

Dhr. H. Lemkes
4322 NC Scharendijke

Delta – Technologie en innovatie
Dhr. J.Maas
4230 KA Middelburg

Maatschappelijke stage:

Het Welzijnshuis
Dhr. J.W. Coumou
4301 LX Zierikzee

Voorzetting Project 2010

Het is de bedoeling dat het deelproject Ondernemend in de Groen blauwe oase dat in `de Balans` heeft plaatsgevonden voortgezet gaat worden in het project zoals hieronder is omschreven:

Natuurlijk Functies Integreren!

Het project sluit aan bij het programma Natuur & Landschap doordat de regio Zuidwest Delta wordt ondersteund door onderwijsinstellingen (van VMBO t/m WO) en onderzoeksinstituten in haar kennisvragen. Studenten van onderwijsinstellingen krijgen de kans om bestaande en nieuwe kennis te ontsluiten in een regio met integrale vraagstukken en deze kennis te verbinden aan hun curriculum. Kennis van Natuur & Landschap wordt ontsloten tussen Ondernemers, Overheden, Onderwijs, Onderzoek en Omgeving. Het project wil aansluiting zoeken bij bestaande best-practices en waar nodig deze kennis vertalen naar de eigen regio. Door de samenwerking tussen groene en grijze onderwijsinstellingen wordt er in het project gewerkt aan de integrale vraagstukken die op dit moment leven in de regio. Ook wordt er in het project gewerkt aan het integreren van verschillende functies van het landschap. Natuur is niet langer een eigen sector maar een partner die samen met de overige functies in een gebied de regio laat opbloeien.

Het project wil een doorkijk creëren over de regio's en gebieden heen en nieuw inzicht verwerven in de vernieuwing binnen het onderwijs om op de lange duur de kennis vanuit het de thema's Natuur en Landschap als vanzelfsprekend eruit laten rollen naar de deelnemende partners en de regio Zuidwest Delta. De focus van het project ligt op het verbeteren van de leefbaarheid in het gebied en de positieve beïnvloeding van de leefomgeving. Daarnaast wordt de vraag gesteld hoe om te gaan met de waardeoriëntatie op de thema's binnen Natuur & Landschap.

Op dit moment zijn bijvoorbeeld de functies wonen, natuur, landbouw en recreatie veelal gescheiden. Door verschillende functies op een nieuwe manier te integreren kunnen alle functies daar een voordeel uit halen. Binnen regio's worden zo steeds productieve wisselwerkingen tussen mens, landschap en natuur gestimuleerd. Als werkvorm wordt er in dit project gewerkt via het werkplaatsmodel van programma Regionale Transitie. In de werkplaats Zuidwest Delta worden met lokale ondernemers, overheden, onderwijsinstellingen, onderzoeksinstituten en omgeving o.a. nieuwe modellen ontwikkeld welke landschapsbeheer, natuurontwikkeling, kleinschalige landbouw en verblijfsrecreatie slim met elkaar in samenhang brengen. Deze samenhang kan de hele regio Zuidwest Delta inspireren en zich op een duurzame manier aan laten passen aan de wereld van morgen. Er wordt zo bijgedragen aan een mooie en duurzame leefomgeving. Er zijn tenminste drie casussen te formuleren die de doelstellingen van het project onderschrijven. Stichting Kunstpark Zeeland welke op 3 verschillende locaties in de gemeente Noord-Beveland haar activiteiten wil ontplooiën en zo zachte overgangen tussen natuur, landbouw en recreatie wil ontwikkelen. Daarnaast bestaat het project 'de Balans' waar gewerkt wordt aan de ontwikkeling van de regionale identiteit. Binnen de Balans hebben duurzaamheid innovatie en ondernemerschap een grote plaats. Ook wordt het project Waterdunen in Zeeuws Vlaanderen als casus gebruikt. Het project combineert in het gebied tussen Breskens en Groede de verbetering en verhoging van de kustveiligheid (het is één van de acht Zwakke Schakels aan de Nederlandse kust) met innovatie van het toeristisch product en een versterking van natuur en landschap. Dit levert een sociaaleconomische impuls voor de streek op. De casussen leveren authentieke kennisvragen uit de regio die samen met alle partners uit het project worden beantwoord. Studenten van groene en niet-groene opleidingen (interdisciplinair) en van verschillende onderwijsniveaus (VMBO t/m WO) worden betrokken in de vraagcreatie in de regio. De studenten leren zo kennis vaardigheden en inzichten te verwerven m.b.t. people, planet en profit in relatie tot natuur en landschap. Hiervoor worden bijvoorbeeld studies als TEEB (The Economics of Ecology and Biodiversity) en organisaties als Triple E gevraagd om bronmateriaal te leveren.

Het project werkt aan doorlopende leerlijnen binnen de verschillende onderwijsinstellingen welke participeren. De verschillende van toepassing zijnde kwalificatiedossiers en minors vanuit het HBO (thema's uit Natuur & landschap) worden gebruikt om de opleidingen te verbinden aan vragen uit de regio. Om die reden betrekken we faciliteiten en middelen uit dit KIGO programmaonderdeel.

Binnen het project wordt gewerkt via de methodiek van de Regionale Transitie werkplaats Zuidwest Delta en de werkvormen die hierbinnen gehanteerd worden.

De vragende partijen in dit project zijn onder andere:

- Provincie Zeeland (eigenaar casus Waterdunen)
- Gemeente Noord-Beveland (partner Kunstpark Zeeland)
- Stichting Kunstpark Zeeland (eigenaar casus Kunstpark Zeeland)
- De Balans/open globe (eigenaar casus De Balans)

Binnen elke casus zijn ondernemers betrokken. De vragers zijn dan ook niet slechts de hierboven opgesomde partijen maar juist alle betrokkenen uit de 5 O's zijn verenigd binnen elke casus.

7. Tekst voor Groen Kennisnet

KIGO- Deelproject Ondernemend in de Groen Blauwe Oase

1. Inleiding

Het project heeft plaatsgevonden op het eiland Schouwen - Duiveland rondom het gebied Ellemeet en Brouwersdam - Zuid.

Ondernemend in de Groen blauwe oase is een project wat binnen het grote project `de Balans` is uitgevoerd.

Ambitie/Missie 'de Balans'

'De Balans' is een nieuw type plattelandsonderneming rondom Ellemeet en Brouwersdam - Zuid waarbinnen sprake is van nieuwe functie combinaties. De activiteiten hebben betrekking op landbouw, educatie, cultuur, toerisme, zorg en wonen. De uitdaging binnen 'de Balans' is om deze activiteiten op een vernieuwende wijze uit te werken en met elkaar te verbinden waardoor er sprake is van nieuwe organisatievormen maar ook van nieuwe vormen van financiering. Juist vanwege het vernieuwende karakter wordt 'de Balans' uitgewerkt als een lerende organisatie.

'de Balans' is gegrondvest op de volgende waarden:

- **Duurzaamheid**

Sociaal, culturele en ecologische waarden vormen geen kwetsbare restpost maar staan centraal. Tegelijkertijd houdt duurzaamheid ook in dat de continuïteit is gewaarborgd door een stevige economische basis, zowel met betrekking tot de financiering als met betrekking tot de exploitatie.

- **Menselijke maat**

Binnen 'de Balans' zijn mensen op elkaar betrokken. Er is sprake van transparante relaties met ruimte voor initiatief en verantwoordelijkheid. Aandacht voor de mens in het algemeen houdt ook in aandacht voor bewustwording en (persoonlijke) ontwikkeling.

- **Regionale verankering**

'De Balans' is stevig verankerd in de regio. Ze fungeert als uitdrukking en drager van een regionale identiteit en wil vanuit die positie communiceren met anderen.

Van elk onderdeel wordt in dit ambitie-statement een beeld geschetst. Deze schets kan dan als handleiding dienen om gezamenlijk vorm te geven aan die zoektocht naar een evenwicht tussen deze rationele en irrationele behoeften van mensen betreffende elk onderdeel van 'de Balans'. Hiervoor is de 'dialoog' een belangrijk instrument zowel op micro- meso- als ook op macro- schaalniveau. 'Woorden wekken, voorbeelden trekken'.

Ontstaan ontwerpprobleem de Campus

Als onderdeel van het reguleren binnen het project 'de Balans' worden verschillende competenties aan beroepssituaties verbonden. Een van deze competenties omvat het aandragen van een oplossing voor een ontwerpprobleem. Dit ontwerpprobleem is opgepakt door ontwikkelgroep 'de Eco Balans'. De Stoas studenten binnen deze groep zijn eigenaar van dit project en zullen een voorstel voor een ontwerp doen. Zij zullen binnen de kaders van reguleren zorg dragen voor hun eigen ontwikkeling van de voor BS 19 geldende competenties. De complexiteit en diversiteit zullen zorgen voor een sterk betrokken gevoel en een hoge mate van verantwoordelijkheid oproepen.

Totstandkoming ontwerpprobleem

Het project 'de Balans' omvat vele verschillende functies en mogelijkheden. Het gehele project is nog in het ontwikkelstadium en moet verrijzen op ongeveer zestig hectare grond. Architecten bureau Partitio treedt op als projectleider en draagt zorg voor het tot stand komen van 'de Balans' in opdracht van de eigenaar. Als kloppend hart en ecologisch startpunt van 'de Balans' zal op een deel van deze grond het gebouw van de campus verreizen. Dit project moet ruimte bieden aan zo veel mogelijk verschillende sectoren, ook wel thema's genoemd, en moet voor jong en oud een meerwaarde hebben. Van en met elkaar leren wordt hier het toverwoord. Daarnaast zal theater een belangrijk onderdeel van 'de Balans' zijn. Het theater heeft als functie maatschappelijke problemen en taboes bespreekbaar te maken en te doorbreken. Het is de bedoeling dat alle functies binnen 'de Balans' met elkaar verbonden zijn en met elkaar in contact komen. Dit geldt ook voor het gebouw waarin het theater zijn plaats zal vinden. Het gebouw moet multifunctioneel zijn. Er moeten verschillende activiteiten plaats kunnen vinden en meerdere thema's ontmoeten hier elkaar. Daarnaast moet het gebouw vernieuwend zijn, mensen laten nadenken en vooroordelen doorbreken. Dit alles moet hand in hand gaan met het kunnen beleven van de omgeving, de open polder, de rust, de ruimte.

Ontwerpprobleem en randvoorwaarden

Als uitgangspunt voor het ontwerp wordt een ontwerpprobleem als leidraad gebruikt. Alleen het ontwerpprobleem geeft echter geen volledig beeld van het te ontwerpen gebouw, hiervoor zijn de randvoorwaarden van belang. Het uiteindelijke ontwerpprobleem luidt als volgt:

Ontwerp een hoofdgebouw van "de Campus" dat ecologische en duurzaam verantwoord is. Zorg hierbij dat het platteland c.q. de open polder vanuit dit gebouw beleefd kan worden.

Doelen

Het te ontwerpen gebouw moet bij binnenkomst het idee van "thuiskomen" bij bezoekers opwekken. Om dit gevoel op te wekken moet rekening gehouden worden met de manier waarop sfeer wordt gecreëerd binnen het gebouw. Wanneer aan twintig verschillende mensen wordt gevraagd wat voor hen het "thuiskomen" gevoel precies inhoudt, is het alle keren anders. Hierbij wordt vaak wel de factor sfeer genoemd. Deze wordt vooral gecreëerd door het gebruik van materialen, kleur en vormgeving. Hierbij wordt bij wit, rechte en scherpe lijnen vaak gedacht aan modern, koud of kil. Het gebruik van natuurlijke materialen en tinten worden vaak geassocieerd met warmte en knus. Daarnaast moet wel het ecologisch aspect niet uit het oog verloren worden. Wanneer men aan ecologie denkt, komt men vaak op ideeën als zelf gebreide truien, leven in een wooncommune, zelf groente verbouwen enzovoort. Daarnaast komt het geiten wollen sokken gevoel op de hoek kijken. Het grijze muizen vooroordeel. Het is echter niet de bedoeling dat dit gebouw het geiten wollen sokken gevoel oproept. Ecologisch en duurzaam is niet per definitie gekoppeld aan veganistisch, wooncommune en andere extremen hierbinnen. Modern kan ook ecologisch zijn. Door middel van tegenstellingen in vorm en materiaal gebruik wordt men geprikkeld en worden verwachtingen overtroffen. Mensen op een andere manier naar ecologie en duurzaamheid laten kijken, betrekken en hier over laten nadenken, vooroordelen wegnemen en misschien wel taboes op dit gebied doorbreken. Echter is het niet zo dat dit ontwerp de standaard wordt voor 'de Balans'. Het ontwerp dat binnen dit project gerealiseerd wordt, zal een manier zijn om op ideeën te komen voor het daadwerkelijk te realiseren gebouw. Dit ontwerp geeft mogelijkheden in vormen, structuur, kleuren en materialen om eventueel onderdelen hiervan te kunnen inzetten in het uiteindelijke ontwerp. Dit ontwerp wordt dus een extra prikkeling voor de opdrachtgever om tot een uiteindelijk definitief ontwerp voor de campus te kunnen komen. Hierbij is ons streven uiteraard om zo veel mogelijk aspecten uit dit ontwerp gebouw in het uiteindelijke gebouw terug te mogen zien.

Project Minicamping

Het Kigo project 'de Balans' in Ellemeet dat een sociaal maatschappelijk en ecologisch verantwoord karakter draagt werd in het begin gepresenteerd als een 'open' project waar ruimte was voor nieuwe en innovatieve ideeën. De huidige activiteiten zoals een kleinschalige camping en een wormenkwekerij dienden als inspiratiebron voor de deelnemende studenten. Het lanceren van nieuwe ideeën bleek echter voor de studenten een halte te ver zodat uiteindelijk aangehaakt werd bij een concrete activiteit, namelijk: de uitbreiding van de minicamping. De eerste drie, vier bijeenkomsten stonden vooral in het teken van oriëntatie; het feitelijk inkaderen van de opdracht. Dat is een periode

geweest die de deelnemende studenten als vaag ervaren hebben. Toen eenmaal ingezet kon worden op de planvorming van de minicamping ging het leer- en productieproces snel.

Samenvattend kan gesteld worden dat het voor de student:

- een uitdaging is om met een project aan de slag te gaan;
- belangrijk is om vanuit het onderwijs duidelijkheid te creëren; wat is het, wat is de vraag enz.;
- een stimulans is om na te denken over de (leer)vraag, de opdracht;
- belangrijk is na te denken over zijn of haar rol in het geheel, de verantwoording en de wijze waarop er samengewerkt moet worden;

Het Kigo project `de Balans` in Ellemeet heeft diverse producten opgeleverd:

- Ontwerptekeningen en beplantingsvoorstellen.
- Begrotingen en calculaties.
- Presentaties van de plannen en alternatieven.
- Agenda's, notulen en (reflectie) verslagen.
- En niet te vergeten de concrete uitbreiding van de minicamping zelf met circa tien standplaatsen, waarbij de studenten zich hebben moeten verdiepen in de wensen van de opdrachtgever en de bezoeker van de camping.
- Het geven van adviezen omtrent drainage en het doen van voorstellen voor sanitair.
- Een onderhouden groenstrook en adviezen die daaromtrent zijn gedaan.

Minder tastbare, maar daardoor niet minder belangrijke producten zijn: de onderlinge overleggen die gevoerd zijn om onder andere de overdracht van manager niveau 4 naar foreman niveau 3 studenten te doen plaatsvinden. Het ontwikkelen van eigen verantwoordelijkheden en het bewust worden van die verantwoordelijkheden zijn belangrijke aspecten. Bovendien zijn de Proeve van Bekwaamheid van de 8 studenten van het MBO in de authentieke situatie in het project met succes afgenomen.

Voorzetting Project 2010

Het is de bedoeling dat het deelproject Ondernemend in de Groen blauwe oase dat in `de Balans` heeft plaatsgevonden voortgezet gaat worden in een project zoals hieronder is omschreven:

Natuurlijk Functies Integreren!

Het project sluit aan bij het programma Natuur & Landschap doordat de regio Zuidwest Delta wordt ondersteund door onderwijsinstellingen (van VMBO t/m WO) en onderzoeksinstituten in haar kennisvragen. Studenten van onderwijsinstellingen krijgen de kans om bestaande en nieuwe kennis te ontsluiten in een regio met integrale vraagstukken en deze kennis te verbinden aan hun curriculum. Kennis van Natuur & Landschap wordt ontsloten tussen Ondernemers, Overheden, Onderwijs, Onderzoek en Omgeving. Het project wil aansluiting zoeken bij bestaande best-practices en waar nodig deze kennis vertalen naar de eigen regio. Door de samenwerking tussen groene en grijze onderwijsinstellingen wordt er in het project gewerkt aan de integrale vraagstukken die op dit moment leven in de regio. Ook wordt er in het project gewerkt aan het integreren van verschillende functies van het landschap. Natuur is niet langer een eigen sector maar een partner die samen met de overige functies in een gebied de regio laat opbloeien.

Binnen het project wordt gewerkt via de methodiek van de Regionale Transitie werkplaats Zuidwest Delta en de werkvormen die hierbinnen gehanteerd worden.

De vragende partijen in dit project zijn onder andere:

- Provincie Zeeland (eigenaar casus Waterdunen)
- Gemeente Noord-Beveland (partner Kunstpark Zeeland)
- Stichting Kunstpark Zeeland (eigenaar casus Kunstpark Zeeland)
- De Balans/open globe (eigenaar casus De Balans)

Binnen elke casus zijn ondernemers betrokken. De vragers zijn dan ook niet slechts de hierboven opgesomde partijen maar juist alle betrokkenen uit de 5 O's zijn verenigd binnen elke casus.